

ความเป็นมาของปัญหา

วิชาชีพพยาบาล เป็นวิชาชีพที่จะต้องรับผิดชอบต่อชีวิตมนุษย์ พยาบาลจึงจำเป็นต้องมีความรอบรู้ ความชำนาญ ความมั่นใจเพื่อความปลอดภัยต่อชีวิตผู้ป่วย นอกจากนี้ยังเป็นวิชาชีพที่ให้บริการที่จำเป็นแก่สังคม มีความเกี่ยวข้องโดยตรงต่อสุขภาพอนามัยและความปลอดภัยของประชาชน บริการการพยาบาลจะมีประสิทธิภาพสูงได้ จำเป็นที่จะต้องเรียนรู้ถึงความเปลี่ยนแปลงและความต้องการของสังคมในแง่สุขภาพอนามัย เพื่อปรับปรุงบริการให้ตรงกับเป้าหมายของสังคม เพราะสังคมประกอบไปด้วยประชากรที่เป็นกำลังอันสำคัญยิ่งของประเทศ เป็นผู้เพิ่มผลผลิต และนำรายได้มาสู่ประเทศให้สมบูรณ์มั่นคง ถ้าสุขภาพประชาชนเสื่อมโทรมก็เท่ากับเป็นการสูญเสียกำลังทางเศรษฐกิจ ซึ่งเป็นผลกระทบกระเทือนต่อการพัฒนาประเทศ จึงจำเป็นต้องมีการปรับปรุงมาตรฐานการศึกษาของพยาบาลให้สูงขึ้น เพื่อที่จะได้บุคคลที่มีความรู้ ความสามารถที่จะปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพตามความต้องการของประเทศ และทัดเทียมมาตรฐานสากล ก็จะได้เห็นได้จากการจัดการศึกษาพยาบาลในประเทศไทย ได้มีการสร้างปรัชญาของหลักสูตรโรงเรียนพยาบาลขึ้นไว้ เพื่อมุ่งหวังที่จะผลิตพยาบาลให้เป็นบุคคลที่มีประสิทธิภาพอย่างแท้จริง ดังต่อไปนี้

...วิชาชีพพยาบาล เป็นวิชาชีพที่มีความจำเป็นและสำคัญต่อสังคม เป็นวิชาชีพที่ประกอบไปด้วยวิทยาศาสตร์และศิลปะ พยาบาลระดับวิชาชีพจะต้องมีพื้นฐานการศึกษาในศาสตร์สาขาต่าง ๆ คือ สาขาวิชาชีพพยาบาล, สังคมศาสตร์, มนุษยศาสตร์และวิทยาศาสตร์ธรรมชาติอื่น ๆ จะต้องมี ความสามารถทางแผนการพยาบาลให้เหมาะสมตามความต้องการของผู้ป่วยแต่ละบุคคลทั้งทางร่างกาย และจิตใจ สามารถตัดสินใจได้ถูกต้อง สามารถแก้ปัญหาที่อาจก่อให้เกิดอันตรายต่อชีวิตผู้ป่วยและประชาชน ให้การสอนและแนะนำประชาชน

เกี่ยวกับสุขภาพอนามัยและการป้องกันโรค รมิติกขอมการปฏิบัติงานของ
เจ้าหน้าที่ ใ้การพยาบาลทุกระดั้ สนใจในคานการศึกษา คนควหา
ความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ...

อนึ่งสังคมปัจจุบันต้องการรับบริการคานการแพทยพยาบาลมากขึ้น เนื่องจากการ
เปลี่ยนแปลงคานตาง ๆ ของสังคม เช่น อัตราการเพิ่มอยางรวดเร็วของประชากร นอกจาก
นี้ประชาชนยังตื่นตัวในคานการรักษาสุขภาพอนามัย และสนใจมารับบริการพยาบาลมากขึ้นอีก
ควย ทำให้ความตองการคานนี้ทวีขึ้นอยางรวดเร็วทั่วประเทศ ปัจจุบันพบว่ "ประชากร
ของประเทศมีจำนวนสูงขึ้นถึงสี่สิบล้านคน ขณะที่มียพยาบาลเพียง 11,316 คน เท่านั้น"²
ซึ่งตามสัดส่วนที่เป็นสากลจะตองมี "พยาบาลหนึ่งคน ควบใ้การพยาบาลช่วยเหลือดูแล
ประชาชนหนึ่งพันคน"³

สำหรับประเทศไทยเกี่ยวกับความตองการบุคลากรพยาบาลนั้น ในปี พ.ศ. 2512
สำนักงานสภาการศึกษาแห่งชาติ ใ้รายงานการวิจัย "ปัญหาการขาดแคลนพยาบาล" ใ้วว่า
ความสามารถในการผลิตพยาบาลระหว่างปีตาง ๆ มีดังนี้คือ พ.ศ. 2514-2519 โรงเรียน
พยาบาลทุกโรงเรียนในประเทศผลิตพยาบาลใ้จจำนวน 4,944 คน พ.ศ. 2519-2524

---

¹โรงเรียนพยาบาลผดุงครรภ์และอนามัยกรมตำรวจ "ปรัชญาของโรงเรียน
พยาบาลผดุงครรภ์และอนามัยกรมตำรวจ" อนุสรณ์ในโอกาสประกอบพิธีเปิดตึกโรงเรียน
พยาบาลผดุงครรภ์และอนามัยกรมตำรวจ (พระนคร: โรงพิมพ์รวมมิตรไทย, 2515), หน้า 34.

²กระทรวงสาธารณสุข สถิติผู้ประกอบโรคศิลปะสาขาพยาบาล (กองควบคุมโรค
ศิลปะ สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงสาธารณสุข เดือนมิถุนายน 2518), หน้า 9.

³ศาสตราจารย์คุณหญิง พูนทรัพย์ นพวงศ์ ณ อยุธยา, "สังคมก่อดลต่อสุขภาพ
อยางไร" การประชุมพยาบาลแห่งชาติครั้งที่ 2 (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ส่วนทองดิน กรมการ-
ปกครอง, 2511), หน้า 2.

ผลิตได้ 5,825 คน และความต้องการพยาบาลในประเทศไทยที่ประเมินได้ควรจะเป็นดังนี้
พ.ศ. 2509-2514 ควรมีพยาบาลจำนวน 7,000 คน พ.ศ. 2514-2519 ควรมีพยาบาล
จำนวน 9,000 คน และในปี พ.ศ. 2519-2524 ควรมีพยาบาล 14,000 คน¹

นอกจากนี้ กองแผนงาน กระทรวงสาธารณสุข ได้รายงานสรุปการสาธารณสุข
ของประเทศไต้หวัน สถิติจำนวนพยาบาลต่อประชากรในกรุงเทพมหานคร เท่ากับหนึ่งต่อ
หกร้อยหกสิบหกคน (1 : 666) และในชนบทเท่ากับ 1 ต่อ 8,590 คน²

ตามแผนพัฒนาสาธารณสุขฉบับที่ 4 ซึ่งเป็นแผนงานที่มุ่งแก้ปัญหาสาธารณสุขแห่งชาติ
ระหว่าง พ.ศ. 2520-2525 ได้แถลงให้ทราบว่า ปัจจุบัน ปี พ.ศ. 2518-2519 ผลิตพยาบาล
ได้เพียงปีละ 1,640 คน โดยกระทรวงสาธารณสุขเป็นผู้ผลิต 550 คน และหน่วยงานอื่น
ผลิตอีก 1,090 คน³

ฉะนั้นจึงเห็นได้ชัดเจนว่า การผลิตพยาบาลยังไม่สามารถสนองความต้องการที่
แท้จริงได้ กระทรวงสาธารณสุขได้เล็งเห็นความสำคัญในเรื่องนี้ จึงได้เร่งผลิตพยาบาล
เพิ่มมากขึ้น เพื่อสนองความต้องการของประเทศ และพยาบาลที่จะเป็นผลผลิตนี้จะต้องคำนึง
ถึงปริมาณและคุณภาพควบคู่ไปพร้อมกัน ทั้งนี้เพราะบริการคานพยาบาลจะสัมฤทธิ์ผลได้
ต้องการพยาบาลที่เพียงพอพร้อมทั้งประสิทธิภาพและทักษะที่ดี

---

¹สำนักงานสภาการศึกษาแห่งชาติ, รายงานการวิจัยปัญหาการขาดแคลนพยาบาล
(พระนคร : สภาการศึกษาแห่งชาติ, 2512), หน้า 4 - 5.

²กองแผนงาน, กระทรวงสาธารณสุข, รายงานสรุปการสาธารณสุขประเทศไทย
20 กุมภาพันธ์ 2514, หน้า 9.

³อมร นนทสุก, "พยาบาลกับแผนพัฒนาสาธารณสุข ฉบับที่ 4" ใน ประมวลการ-
ประชุมพยาบาลแห่งชาติ ครั้งที่ 5 หอประชุมจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 27 - 30 ตุลาคม
2519 (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ไทยเซชม, 2518), หน้า 37.

โรงเรียนพยาบาล เป็นสถาบันวิชาชีพอย่างหนึ่งที่ตั้งขึ้นเพื่อเตรียมบุคคลผู้สามารถให้บริการพยาบาลแก่สังคม มาตรฐานการศึกษาพยาบาลในปัจจุบันและอนาคตย่อมขึ้นอยู่กับสถาบันเหล่านี้ในการที่จะผลิตพยาบาลที่มีความสามารถในการปรับปรุง คัดแปลงวิชาชีพให้เหมาะสมกับความต้องการของสังคม โดยการนำเอาวิวัฒนาการทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีต่าง ๆ มาปรับปรุงการพยาบาลให้ก้าวหน้า เปลี่ยนแปลงแก้ไขทั้งในด้านการบริหารและการศึกษา

ในด้านการศึกษาพยาบาลนั้น จุดประสงค์ใหญ่เพื่อให้ให้นักศึกษามีความรู้ ความเข้าใจ ในการให้บริการแก่ประชาชนในเรื่องของสุขภาพ อนามัยและในการให้การพยาบาลนั้นจะต้องมีความสามารถให้การพยาบาลที่สมบูรณ์แบบ (Comprehensive Nursing Care) ครอบคลุมซึ่งหมายถึงการให้การพยาบาลเพื่อตอบสนองความต้องการของบุคคลทั้งทางร่างกาย จิตใจ และอารมณ์ โดยพิจารณาถึงความแตกต่างของแต่ละบุคคลในแง่ของอายุ เพศ เชื้อชาติ ศาสนา การศึกษา ฐานะ เศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม ตลอดจนความเชื่อและท่าทีของบุคคลเหล่านั้น¹ ดังนั้นจะเห็นว่า พยาบาลที่สามารถให้การพยาบาลที่สมบูรณ์แบบใดจะประกอบไปด้วยความรู้ด้านการศึกษาทั่วไป (General Education) และคานวิชาชีพ (Professional Education) เพื่อเป็นพื้นฐานและมีประสบการณ์พร้อมทั้งทักษะ ปฏิภาณปัญญา เป็นเครื่องส่งเสริมให้สามารถทำงาน ปรับปรุงผลงานให้มีประสิทธิภาพ และจะต้องมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ รับผิดชอบอย่างจริงจัง หน้าที่ความรับผิดชอบของพยาบาลนั้น จูดีท จี วิทเทคเคอร์ (Judith G. Whitaker) กล่าวว่า "หน้าที่ความรับผิดชอบของพยาบาลนั้น ได้แก่ การให้ความปลอดภัยแก่ชีวิตผู้ป่วย การบรรเทาความเจ็บป่วย ทุกข์ยาก

¹สมาคมพยาบาลแห่งประเทศไทย การประชุมพยาบาลแห่งชาติครั้งที่ 4 : 2515 (พระนคร : โรงพิมพ์แสงทองการพิมพ์, 2516), หน้า 174.

รวมทั้งการส่งเสริมสุขภาพของผู้ป่วย"¹ ความรับผิดชอบนี้ พยาบาลจะต้องดูแลรับผิดชอบ
 สวัสดิภาพของผู้ป่วยทั้งกาย ใจ อารมณ์และสติปัญญา โดยต้องศึกษาทำความเข้าใจเกี่ยวกับ
 ความต้องการของผู้ป่วยแต่ละคน หาทางช่วยเหลือให้เหมาะสมกับความตองการนั้น ๆ ควบ
 การบริการพยาบาลที่ถูกตองตามหลักวิชา เพื่อช่วยใ้ผู้ป่วยหายคืนสู่สภาพปกติ ซึ่งลักษณะต่างๆ
 เหล่านี้จะบังเกิดขึ้นได้ ขึ้นอยู่กับระบบการศึกษา หลักสูตรและการบริหารหลักสูตร เป็นสิ่งสำคัญ
 และผู้ที่จะต้องรับผิดชอบโดยตรง ได้แก่ ผู้บริหาร คณาจารย์ซึ่งมีหน้าที่ในการจัดการศึกษาให้
 สอดคล้องกับความตองการของสังคม

คุณภาพของระบบการศึกษาจะดีเพียงใดขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพในการบริหารงานของ
 โรงเรียน เพราะในการจัดการศึกษาเป็นหน้าที่โดยตรงของผู้บริหารที่ตองควบคุม จัดการ
 ปรับปรุง เปลี่ยนแปลงการเรียนการสอน การบริหารงานที่สำคัญยิ่งอย่างหนึ่งของโรงเรียนก็คือ
 การบริหารหลักสูตร ซึ่งตองรับผิดชอบและพัฒนาโครงการ การเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ
 อยู่เสมอ งานคานนี้ประกอบด้วย การจัดหลักสูตร โปรแกรมการสอนให้สนองและสอดคล้อง
 กับวัตถุประสงค์ของการศึกษา มีระบบการบริหารที่มีประสิทธิภาพ มีอาคารเรียน ห้องสมุดที่
 จะส่งเสริมให้เกิดทักษะในการเรียนรู้ มีครูที่มีประสิทธิภาพสูง เพื่อช่วยพัฒนาระบบการศึกษา
 ให้มีคุณภาพที่ดียิ่งขึ้น และช่วยเปลี่ยนพฤติกรรมผู้เรียนไปในทางที่พึงประสงค์

การศึกษาวิชาชีพพยาบาล มีหลักสูตรการศึกษาพยาบาลที่ใช้ในปัจจุบันนี้ แบ่งได้
 หลายประเภท ดังนี้

ก. หลักสูตรการพยาบาลระดับพื้นฐาน (Basic Nursing Education)

การศึกษาระดับนี้ แบ่งออกเป็น 3 หลักสูตร คือ

1. หลักสูตรประกาศนียบัตรพยาบาลผดุงครรภ์และอนามัย มีหลักสูตรการ-
 ศึกษา 4 ปี รับผิดชอบสำเร็จการศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เขา

¹Judith G. Whitaker, "The Changing Role of the Professional
 Nurses in the Hospital" American Journal of Nursing. LXII (February,
 1962), 65.

- ศึกษา มีอยู่ 3 แห่ง เป็นโรงเรียนพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหม
2. หลักสูตรอนุปริญญาพยาบาลหรือเทียบเท่า มีหลักสูตรการศึกษา 3 ปี มีสิทธิ์เข้าศึกษาต่อวิชาดุษฎีบัณฑิต 6 เดือน จะได้รับประกาศนียบัตรวิชาดุษฎีบัณฑิต หลักสูตรนี้รับผู้สำเร็จการศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีอยู่ 18 แห่ง ทั้งอยู่ในส่วนกลาง คือ กรุงเทพมหานคร 8 แห่ง ที่เหลือตั้งอยู่ในส่วนภูมิภาค ซึ่งมีทั้งของรัฐและเอกชน
  3. หลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต (พยาบาล) มีหลักสูตรการศึกษา 4 ปี มีสิทธิ์เข้าศึกษาต่อวิชาดุษฎีบัณฑิต 6 เดือน จะได้รับประกาศนียบัตรดุษฎีบัณฑิต รับผู้สำเร็จการศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เข้าศึกษาสถาบันที่ให้การศึกษิตตามหลักสูตรนี้มี 5 แห่ง ทั้งอยู่ในกรุงเทพมหานคร 2 แห่ง นอกนั้นตั้งอยู่ในส่วนภูมิภาค
- ข. หลักสูตรพยาบาลสูงกวาระดับพื้นฐาน (Post Basic Nursing Education) เป็นหลักสูตรที่มุ่งผลิตบุคลากรรฝ่ายพยาบาลเฉพาะสาขา แยกหลักสูตรออกไคดังนี้
1. หลักสูตรประกาศนียบัตรครุพยาบาล รับผู้สำเร็จการศึกษิตพยาบาลระดับพื้นฐาน จากหลักสูตรประกาศนียบัตรพยาบาลดุษฎีบัณฑิตและอนามัย หลักสูตรการศึกษา 1 ปี สถาบันที่ให้การศึกษิตระดับนี้ ไคแก่ วิทยาลัยกรุงเทพ (โรงพยาบาลหญิง) สังกัดกองงานวิทยาลัยพยาบาล สำนัก-งานปลัดกระทรวง กระทรวงสาธารณสุข
  2. หลักสูตรอนุปริญญาสาธารณสุข รับผู้สำเร็จการศึกษิตพยาบาลระดับพื้นฐาน หลักสูตรการศึกษา 1 ปี สถาบันที่ให้การศึกษิตคือ คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล
  3. หลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต มีวิชาแยกเฉพาะเป็น 3 สาขาวิชา ก) หลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต (พยาบาลสาธารณสุข) รับเฉพาะผู้สำเร็จการศึกษิตอนุปริญญาสาธารณสุข และมีพื้นความรู้ชั้น

มัธยมศึกษาปีที่ 5 เข้าศึกษาต่อ 1 ปี เพื่อผลิตผู้ปฏิบัติงานพยาบาล
สาธารณสุข และควบคุมช่วยเหลือให้คำแนะนำแก่พยาบาลสาธารณสุข
ที่ปฏิบัติงานในส่วนภูมิภาค

ข) หลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต (สุขศึกษา)

ค) หลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต (โภชนาการ)

หลักสูตรทั้งสองนี้ รับผิดชอบสำเร็จการศึกษาระดับอนุปริญญาพยาบาล
หรือเทียบเท่าจากสถาบันการศึกษาอื่น ๆ คอย ที่มีพื้นความรู้ชั้นมัธยม
ศึกษาปีที่ 5 เข้าศึกษา ไขเวลาศึกษา 2 ปี สถาบันที่ให้การศึกษ
ระดับนี้คือ คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

4. หลักสูตรปริญญาครุศาสตรบัณฑิต 2 ปี รับผิดชอบสำเร็จการศึกษาระดับอน
ุปริญญาพยาบาลหรือเทียบเท่าเข้าศึกษาเพื่อเป็นครู หรือเจ้าหน้าที่ทาง
การศึกษา หลักสูตรนี้มีวิชาแยกเฉพาะเป็น 4 สาขาวิชา ได้แก่
สาขาประถมศึกษา สาขามัธยมศึกษา สาขามัธยมศึกษา และสาขา
พยาบาลศึกษา ไขเวลาในการศึกษา 2 ปี สถาบันที่เปิดสอน คือ คณะ
ครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การผลิตพยาบาลให้มีทั้งปริมาณและคุณภาพที่ตรงความต้องการคำนึงถึงการจัดการศึกษา
ให้สอดคล้องกับปรัชญา วัตถุประสงค์และเป้าหมายหลักสูตร ดังนั้นจึงต้องอาศัยการบริหาร
งานที่มีประสิทธิภาพของสถาบันประกอบควย จึงจะสามารถควบคุมมาตรฐานการศึกษาได้ และ
เป็นวิถีทางหนึ่งที่จะช่วยให้วิชาชีพพยาบาลเจริญก้าวหน้าต่อไป

ในฐานะที่ผู้วิจัยเป็นอาจารย์พยาบาล และอยู่ในสถาบันที่ผลิตครูพยาบาลให้แก่โรงเรียน
พยาบาลต่าง ๆ ทั่วประเทศ นอกจากนี้ยังได้เคยปฏิบัติงานในโรงเรียนพยาบาลที่ผลิตพยาบาล
มาแล้วเป็นเวลา 10 ปี ผู้วิจัยมีความเห็นว่า การศึกษาพยาบาลได้ก้าวหน้ามาก ปัจจุบันมี
หลักสูตรการศึกษาพยาบาลหลายระดับ มีการปรับปรุงเนื้อหาวิชาในหลักสูตร ตลอดจนกระทั่งบรรจุ
จิตวิทยาต่าง ๆ ในหลักสูตร รวมทั้งการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพิ่มเติมมากขึ้นกว่าเดิม

ถึงเห็นได้จากความแตกต่างของจำนวนหน่วยกิตของหลักสูตรการศึกษาพยาบาลระดับพื้นฐาน มีตั้งแต่ 106-250 หน่วยกิต ทอหลักสูตรของแต่ละสถาบัน ควดยเหตุนี้จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจใคร่ที่จะศึกษาเปรียบเทียบหลักสูตรของโรงเรียนพยาบาลหรือวิทยาลัยพยาบาลแต่ละสถาบันว่ามีลักษณะคล้ายคลึงหรือแตกต่างกันอย่างไร รวมทั้งศึกษาถึงการบริหารหลักสูตรของแต่ละสถาบันที่ผลิตพยาบาล ตลอดจนวิจัยถึงปัญหาและข้อคิดเห็นต่าง ๆ ในการบริหารหลักสูตรเหล่านั้น เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุง เปลี่ยนแปลง แกไขการดำเนินงานบริหารการศึกษาพยาบาลให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบหลักสูตรของโรงเรียนพยาบาลที่อยู่ในกรุงเทพมหานคร
2. ศึกษาข้อคิดเห็นและปัญหาต่าง ๆ ในการบริหารหลักสูตรในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการบริหารหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ การวัดและประเมินผล ความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์และนักศึกษา การให้บริการชุมชนทางวิชาชีพ
3. ศึกษาเปรียบเทียบการบริหารหลักสูตรของโรงเรียนพยาบาลของรัฐบาลและเอกชนที่อยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร

สมมุติฐานการวิจัย

1. หลักสูตรของโรงเรียนพยาบาลแต่ละโรงเรียนแตกต่างกัน
2. การบริหารหลักสูตรของสถาบันการศึกษาพยาบาลที่เป็นของรัฐและของ เอกชนแตกต่างกัน
3. ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนพยาบาลที่มีต่อการบริหารหลักสูตรของโรงเรียนแตกต่างจากความคิดเห็นของพยาบาลผู้สำเร็จการศึกษา
4. ความคิดเห็นของอาจารย์โรงเรียนพยาบาลที่มีต่อการบริหารหลักสูตรแตกต่างจากความคิดเห็นของพยาบาลผู้สำเร็จการศึกษา
5. ความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์ของโรงเรียนพยาบาลที่มีต่อการบริหารหลักสูตรตรงกัน ไม่แตกต่างกันเลย

ขอบเขตของการวิจัย

1. การวิจัยเรื่องนี้ ศึกษาเปรียบเทียบเฉพาะหลักสูตรของโรงเรียนพยาบาลที่ผลิต

พยาบาลในระดับพื้นฐาน (Basic Nursing Education) และเป็นโรงเรียนที่ตั้งอยู่ใน
เขตกรุงเทพมหานคร ทั้งของรัฐและเอกชน และมีผู้สำเร็จการศึกษาจากสถาบันเหล่านี้แล้ว
ในปีการศึกษา 2518 ยกเว้นโรงเรียนพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหม ซึ่งยังคงรับนักศึกษา
ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 อยู่

2. ในการวิจัยมุ่งศึกษาข้อคิดเห็นและปัญหาของการบริหารหลักสูตร โดยเฉพาะ
เกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรของโรงเรียนพยาบาล การจัดการเรียนการสอน การจัดประส-
การณการ เรียนรู้ การวัดและประเมินผล ความสัมพันธ์ของอาจารย์และนักศึกษา รวมทั้งการ
ให้บริการชุมชนทางวิชาชีพที่เป็นอยู่ในปัจจุบันเท่านั้น

ชอกลงเบื้องต้น

การวิจัยครั้งนี้ ถือว่า

1. ข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามผู้บริหารสูงสุดและผู้บริหารระดับรอง
รวมทั้งคณาจารย์และผู้สำเร็จการศึกษาพยาบาล ในปี พ.ศ. 2518 นั้นถือว่าเป็นคำตอบตรง
สภาพความเป็นจริงทุกประการ

2. ผลการวิจัยนี้ เป็นข้อคิดเห็นและปัญหาของการบริหารหลักสูตรการศึกษา
พยาบาลระดับพื้นฐานของโรงเรียนพยาบาลในกรุงเทพมหานครเท่านั้น ไม่รวมถึงโรงเรียน
พยาบาลในส่วนภูมิภาค

ความหมายของคำที่ใช้ในการวิจัย

โรงเรียนพยาบาล หมายถึง คณะพยาบาลศาสตร์ วิทยาลัยพยาบาล และโรงเรียน
พยาบาลผดุงครรภ์และอนามัย ที่เปิดทำการสอนในหลักสูตรการศึกษาพยาบาลระดับพื้นฐาน

หลักสูตรการศึกษาพยาบาลระดับพื้นฐาน หมายถึง หลักสูตรการศึกษาพยาบาลที่มี
หลักสูตรการศึกษา 3 ปี และ 4 ปี รับผู้สำเร็จการศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เท่านั้น

พยาบาลผู้สำเร็จการศึกษา หมายถึง พยาบาลที่สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตร
การศึกษาพยาบาลระดับพื้นฐาน (Basic Nursing Education) และได้รับประกาศนียบัตร
เทียบเท่าอนุปริญญา หรืออนุปริญญา แล้ว ในปีการศึกษา 2518

ผู้บริหารระดับสูงของโรงเรียน หมายถึง คณบดี หัวหน้าภาควิชาพยาบาล
ผู้อำนวยการ อาจารย์ใหญ่ของโรงเรียนพยาบาล

ผู้บริหารระดับรอง หมายถึง รองและผู้ช่วยฝ่ายวิชาการของคณบดี ของหัวหน้า
ภาควิชา ผู้ช่วยผู้อำนวยการ และผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ของโรงเรียนพยาบาล

อาจารย์ หมายถึง ครูพยาบาลที่ทำการสอนในโรงเรียนพยาบาล หรือเป็นผู้
ประสานงาน เป็นหัวหน้าสายวิชา หัวหน้าหมวดวิชาซึ่งทำหน้าที่รับผิดชอบงานด้านวิชาการ
มีชั่วโมงสอนและ/หรือนิเทศการเรียนการสอนภาคปฏิบัติของนักศึกษาพยาบาล

การบริหารหลักสูตร หมายถึง การจัดการเรียนการสอนที่เกี่ยวกับการจัดโปรแกรม
การสอน ตารางหลักสูตร จำนวนหน่วยกิต ประสิทธิภาพการเรียนรู้อะไรหรือการฝึกภาคปฏิบัติ
จัดหาอุปกรณ์การสอน ห้องเรียนภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติในห้องผู้ป่วย ห้องสมุดและหนังสือ
คนควา ตลอดจนจนการประเมินผลให้เกิดประสิทธิภาพตรงตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

ประโยชน์ที่ได้จากการวิจัย

เนื่องจากการวิจัยเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรโรงเรียนพยาบาลนี้ยังไม่มีใครเคยมีใคร
ทำมาก่อนเลย และเป็นการศึกษาเชิงบรรยายเปรียบเทียบ (Descriptive Comparative
Survey Research) เพื่อศึกษาเปรียบเทียบหลักสูตรและการบริหารหลักสูตรของ
โรงเรียนพยาบาลต่าง ๆ ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความเชื่อว่าการวิจัยครั้งนี้จะให้ประโยชน์ดังต่อไปนี้

1. เป็นข้อมูลที่ได้ผู้บริหารโรงเรียนและอาจารย์พยาบาลได้เรียนรู้ และใช้เป็นแนวทางในการพิจารณา ปรับปรุง แก้ไขหลักสูตร และดำเนินการบริหารหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
2. เป็นแนวทางแก่ผู้ที่สนใจ และนักวิชาการจะนำไปศึกษาวิเคราะห์รายละเอียดเพิ่มเติม เพื่อเป็นประโยชน์ในการพัฒนาการศึกษาพยาบาลต่อไป
3. อาจนำไปใช้เป็นเอกสารประกอบการศึกษาสำหรับผู้สนใจได้

วิธีดำเนินการวิจัย

1. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การดำเนินงานได้ทำเป็นขั้นตอนดังนี้

ก. ศึกษาและวิจัยเปรียบเทียบหลักสูตรของแต่ละโรงเรียนที่มีอยู่ในกรุงเทพมหานคร โดยการติดต่อขอเอกสารและหลักสูตรจากโรงเรียนเหล่านั้นมาศึกษา

ข. ศึกษาเรื่องการบริหารหลักสูตรจากหนังสือ ตำรา ผลงานวิจัยและเอกสารต่าง ๆ ของโรงเรียนพยาบาล ตลอดจนหน่วยงานต่าง ๆ และมหาวิทยาลัย นำมาสร้างเป็นแบบสอบถาม 3 ชุด

ชุดที่หนึ่ง สำหรับผู้บริหารระดับสูงสุด และผู้บริหารระดับรอง

ชุดที่สอง สำหรับอาจารย์ในโรงเรียนพยาบาล

ชุดที่สาม สำหรับผู้สำเร็จการศึกษาจากหลักสูตรการศึกษาพยาบาลระดับพื้นฐานของโรงเรียนพยาบาลนั้น ๆ

แบบสอบถามทั้งสามชุดนี้เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale)

และคำถามปลายเปิด (Open Ended Question)

2. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นผู้บริหารสูงสุด และผู้บริหารระดับรอง อาจารย์และผู้สำเร็จการศึกษาพยาบาลจากโรงเรียนพยาบาลในกรุงเทพมหานคร 7 แห่ง

3. การสุ่มตัวอย่างประชากร

ก. ผู้บริหารระดับสูงสุด และระดับรองของโรงเรียน 7 แห่ง จำนวน 14 คน ไซประชากรทั้งหมด คัดเป็นรอยเปอร์เซ็นต์

ข. อาจารย์ในโรงเรียนพยาบาลทั้ง 7 แห่ง ซึ่งจะคัดเลือกโดยวิธีสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple Random Sampling) จากโรงเรียนแต่ละแห่ง ประมาณร้อยละ 50

- ค. ผู้สำเร็จการศึกษาพยาบาลจากโรงเรียนพยาบาลต่าง ๆ ทั้ง 7 แห่ง
 คัดเลือกโดยวิธีสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple Random Sampling)
 ประมาณร้อยละ 30-33

4. การรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ไปส่งแบบสอบถามและเก็บรวบรวมข้อมูลจากทุกโรงเรียนด้วยตนเอง

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยจะนำข้อมูลที่ได้นำมาแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบน
 มาตรฐาน และวิเคราะห์ความแปรปรวน

6. ลำดับขั้นในการเสนอข้อมูล

การเสนอข้อมูลจะเสนอโดยการเขียนพรรณนาและแสดงข้อมูลในรูปของตาราง
 และแผนภูมิประกอบ โดยแบ่งออกเป็นส่วนตัวต่าง ๆ ดังนี้

บทที่ 1 ความเป็นมาของปัญหา วัตถุประสงค์ของการวิจัย ขอบเขตของ
 การวิจัย ข้อตกลงเบื้องต้น ความหมายของคำที่ใช้ในการวิจัย
 ประโยชน์ที่ได้จากการวิจัย และวิธีดำเนินการวิจัย

บทที่ 2 ขอบเขียนและการวิจัยที่เกี่ยวข้อง

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

บทที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูล

บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายความคิดเห็นเพิ่มเติม และให้ข้อเสนอแนะ